

Talousvaliokunta
Eduskunta

K 19/2025
Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2024

Lausunto pankkivaltuuston kertomuksesta 2024

- Suomalainen pankkisektori on säilynyt vakavaraisena ja harjoittanut vastuullista riskienhallintaa epävakaassa toimintaympäristössä ja haastavasta suhdannekehityksestä huolimatta.
- Kyberturvallisuuden haasteet ja erityisesti digihuijaukset haastavat yhteiskuntaa laajemminkin. Finanssiala on sitoutunut torjumaan pankkihuijauksia, ja kaipaa tältä osin myös vastatoimien helpottamiseen tähtäävää sääntelyä.
- Haastava suhdannetilanne heijastuu pk-yritysten rahoitusmahdollisuuksiin. Pankkien kykyä rahoittaa yrityksiä rajoittaa ennen kaikkea kiristynyt pankkisääntely ja -valvonta.
- Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin tulisi valvonta- ja vaikuttamistoimissaan ottaa huomioon, että suomalaisen finanssisektorin kilpailukyvyyn edistämisellä on merkittävä positiivinen vaikutus myös rahoitusvakauteen ja talouskasvuun.

Finanssiala ry kiittää mahdollisuudesta lausua pankkivaltuuston kertomuksesta 2024.

Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita ja esittämiä arvioita

Vuosikertomuksessa on referoitu toimia, joihin pankkivaltuusto kehotti Finanssivalvontaa ryhtymään vuoden 2023 vuosikertomuksessaan. Esitämme näistä toimista ja niiden toteutumisesta seuraavassa huomioita.

Kiinteistörahastot

Asuntojen hintojen laskun vaikutus rahastosektoriin erityisesti vuonna 2024 on ymmärrettävästi herättänyt keskustelua. Tilanne oli seurausta kiinteistösektorin ja rakennusalan alhosta yleisemminkin. Rahastoyhtiön käytettävissä on erilaisia keinoja hallita rahaston likviditeettiä sekä normaaleissa että poikkeuksellisissa tilanteissa. Rahastojen sulkeminen ei ole merkki rahaston kriisistä vaan normaali, joskin raskas keino hallita sen likviditeettiä. Kunkin rahaston toiminnan ominaiset piirteet määritellään rahaston säännöissä, joten ne ovat sijoittajan tiedossa ennen sijoitusta. Tilanne ei lisäksi ole siinä mielessä ainutkertainen, että koronakeväänä 2020 eräiden korkorahastojen merkinnät ja lunastukset keskeytettiin, kun korkomarkkinoilla oli epävarmuutta hinnoittelussa.

Ymmärrämme valvonnan painopistetarpeet, mutta haluaisimme muistuttaa, että kyseessä on vain yhdenlainen sijoitusinstrumentti. Kiinteistörahastoon sijoittavan sijoittajan on kyettävä kantamaan sijoituskohteeseen luontaisesti liittyvää sijoitusriskiä.

Yksittäisen sijoittajan on lisäksi tärkeää miettiä omia sijoituksiaan kokonaisuutena ja peilata niitä tavoitteisiinsa ja riskinkantokykyynsä.

Rahanpesun valvonta ja pakotevalvonta

Rahanpesun ja pakotteiden valvonta sekä siihen liittyvä vuoropuhelu finanssitoimialan ja Finanssivalvonnan välillä toimii varsin hyvin. Haluamme kuitenkin saattaa pankkivaltuuston tietoon, että uudistuva eurooppalainen sääntely ja valvonta lisäävät merkittävästi myös Finanssivalvonnan hallinnollista työkuormaa. Pidämme tärkeänä, että pankkivaltuusto seuraa tilanteen kehitystä tarkasti ja on valmis vahvistamaan Finanssivalvonnan resursseja tarvittaessa tämän painopisteen osalta.

Peruspankkipalvelut ja pankkiasioinnin turvaaminen

Kuten Finanssivalvonta toteaa, peruspankkipalveluja oli edelleen saatavilla hyvin ja pääosin kohtuuhintaisesti (peruspankkipalveluselvitys 2024). Hinnat olivat lähes edellisen vuoden tasolla, eikä viime vuosien inflaatio näkynyt korotuksina peruspankkipalveluiden hinnoissa. Emme näe tarvetta erilliselle kansalliselle lisäsääntelylle pankkipalveluiden saatavuuden osalta ja koemme, että tällainen sääntely olisi haitallista kilpailulle. Tällainen kehitys johtaisi siihen, että uusista velvoitteista aiheutuvat kustannukset jäivät viime kädessä pankkien asiakkaiden maksettavaksi.

Digitaaliset huijaukset, myös pankkihuujaukset, puhuttavat tällä hetkellä paljon. Finanssialan intressissä on suojella asiakkaitaan ja siten torjua näitä petoksia mahdollisimman tehokkaasti. Pankit ovat parantaneet kyvykkyyksiään havainnoida ja estää petoksia ja kehittävät näitä kyvykkyyksiä ja työkaluja edelleen. Finanssiala on yleisemminkin valistanut yhteiskuntaa petosriskeistä ja siitä, miten suojautua näiltä riskeiltä. On kuitenkin huomattava, että nykyinen maksamisen lainsäädäntökehikko sisältää myös sellaisia velvoitteita, jotka vaikuttavat pankkien mahdollisuuksiin torjua uusia petosmuotoja - esimerkkinä eurooppalaisen pikamaksusääntelyn velvoite, jolla edellytetään maksutapahtuman loppuunsaattamista kymmenen sekunnin aikaikkunassa.

Käyttäjien valppauden lisäksi petosten torjunta onnistuu parhaiten tehokkaalla tietojenvaihdolla, ja sitä olisikin tehostettava huomattavasti. Suomi on valitettavasti omaksunut tietojenvaihdon osalta verrokkimaitaan (muun muassa muut Pohjoismaat ja Baltia) selvästi varovaisemman tulkinnan EU:n rahanpesusääntelyn ja tietosuojasääntelyn sekä kansallisen pankkisalaisuussääntelyn sallimasta liikkumavarasta. Voimassa olevaa lainsäädäntökehystä tulee kansallisesti päivittää pankkien välisen tehokkaamman tietojenvaihdon mahdollistamiseksi. Lakialoite LA 18/2025 vp sisältää perusteltuja ja tarpeellisia ehdotuksia lainsäädäntökehyksen päivittämiseksi.

Toteamme lisäksi, että petoksia tulisi torjua jo ennen kuin ne päätyvät pankin kanaviin, eli siinä vaiheessa, kun petos etenee sosiaalisen median alustalla, verkon kauppapaikalla tai viestipalvelussa. Tässä mielessä myös toiminnalle alustan tarjoavalla verkko-operaattorilla on asiassa vastuunsa.

Pankkivaltuuston arvio Finanssivalvonnan toiminnasta kertomusvuonna

Näkemyksiämme pk-yritysrahoituksesta

Haluamme todeta tässä osiossa kehotuksena esitetyn pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksen saatavuuteen vaikuttamisen osalta, että pankkien luotonannossa ovat jo jonkin aikaa näkyneet erityisesti talouden pitkittynyt taantuma, mittava sääntely ja tiukka valvonta. Yritysrahoituksen saatavuus on Suomessa kokonaisuutena arvioiden hyvällä tasolla, mikä käy ilmi muun muassa Etlan tutkimuksesta: Suomessa on muihin Euroopan maihin verrattuna vähiten yritysten kasvua kaventavia rahoitusrajoitteita.¹ Pankeilla on tälläkin hetkellä runsaasti luotonantokapasiteettia.

Suomen Yrittäjien, Finnveran ja Työ- ja elinkeinoministeriön Pk-yritysbarometrissa todettiin syksyllä 2025, että niiden suomalaisten pk-yritysten, joilla oli tarvetta ulkoiselle rahoitukselle mutta jotka eivät sitä saaneet, osuus oli vain viisi prosenttia kokonaisuudesta. Tämä osuus on pysynyt melko vakaana viime vuodet. Ulkoista rahoitusta tarvitsevien mutta rahoitusta hakematta jättäneiden pk-yritysten osuus kaikista pk-yrityksistä oli kymmenen prosenttia. Rahoituksen hakematta jättämiselle voi olla muitakin syitä kuin rahoituksen heikko saatavuus, kuten esimerkiksi vakuuksien puute tai riittämätön oman pääoman määrä.

Hyvästä yleisilanteesta huolimatta yritysrahoituksen saatavuudessa on katvealueita, jotka näyttävät viime aikoina laajentuneen talouden taantumien pitkittyessä. Tähän vaikuttavat myös voimakkaasti lisääntynyt pankkisääntely ja tiukentunut pankkivalvonta, jotka rajoittavat pankkien riskinottohalua ja -kykyä. Riskinottohalukkuuteen ja -kykyyn vaikuttavat muun muassa yritysten epävarma maksukyky ja puutteelliset lainan takeeksi annettavat vakuudet. Toisaalta samat yritykset ovat yleensä myös liian pieniä hakemaan rahoitusta suoraan pääomamarkkinoilta, eli toisin sanoen niille ei ole riittävästi tarjolla riskirahoitusta. Kun kyseiset yritykset vielä ovat usein haluttomia laajentamaan omistuspohjaansa, niiden pääsy sopivan riskirahoituksen äärelle on haasteellista. Arvopaperimarkkinoiden kautta saatavan riskirahoituksen saatavuutta ja tarjontaa olisikin syytä edistää.

Finanssikriisin jälkeen annetun mittavan pankkisääntelyn vaikutus näkyy paitsi rahoituksen saatavuudessa, myös sen ehdoissa ja kohdentumisessa. Esimerkiksi pankkien pääomavaatimukset – mukaan lukien makrovakauserusteina asetetut erilaiset lisäpääomavaatimukset – vaikuttavat siihen, miten pankit kohdentavat luotonantoaan eri asiakasryhmille. Pk-yritysluotonannon kannalta olisikin myönteistä, jos EU:n vakavaraisuusasetuksen yritysluottoja koskeva siirtymäsäännös muutettaisiin pysyväksi. Myös EU:n vastuullisuussääntely vaikuttaa yhä enemmän siihen, minkälaisia yrityksiä pankit voivat rahoittaa. Rahoituksen saaminen voi edellyttää kattavien vastuullisuutta koskevien tietojen antamista rahoittajille, mikä voi muodostua ongelmaksi monille pk-yrityksille.

Edellä mainittuihin tekijöihin on viime aikoina havahduttu laajalti Euroopassa, ja eri foorumeilla käydään vilkasta keskustelua sääntelyn yksinkertaistamisesta ja järkipäätöksistä. On tärkeää ottaa tarkasteluun mukaan myös pankkivalvonnan rooli. Erityisesti Euroopan keskuspankin harjoittama valvonta on hyvin yksityiskohtaista ja läpitunkevaa. Se osaltaan vaikuttaa siihen, miten pankit ottavat riskiä ja mihin niiden luotonanto kohdistuu.

¹ Rouvinen, P. & Ylhäinen, I. (2025): "Suomen yritysrahoitus eurooppalaisessa vertailussa. Raha ei ole talouskasvun keskeisin pullonkaula". ETLA Raportti No 161.

Pankkivaltuuston edellisvuoden arviossa kehoitettiin Finanssivalvontaa ”kiinnittämään edelleen erityistä huomiota korkean korkotason ja heikentyvän suhdannetilanteen vaikutukseen pankkien asiakkaitten lainanhoitokykyyn ottaen huomioon kotitalouksien velkaantumisen kasvun, pikaluottojen aiheuttaman velkaantumisriskin ja erityisesti taloyhtiölainojen kasvaneen merkityksen.” Kuten Finanssivalvonta toteaa, ovat velkaantuneisuuteen liittyvät haavoittuvuudet lievittyneet, kun kotitaloudet ovat nostaneet aiempaa vähemmän ja pienempiä lainoja. Myös taloyhtiölainojen kasvu, joka on epäsuorasti kasvattanut kotitalouksien velkaantuneisuutta, on hiipunut viime vuosina huippuvuosiin verrattuna. Suomen talouden taantuman pitkittyessä on tärkeää, että makrovakauseräpolitiikalla ei tarpeettomasti kiristetä luotonkysyntää ja -tarjontaa. FA ehdottaakin harkittavaksi, että viime vuoden kehoitus Finanssivalvonnalle käännettäisiin seuraavaan muotoon: Finanssivalvonnan tulisi kiinnittää huomiota siihen, ettei sen harjoittama makrovakauseräpolitiikka johda sellaisiin luottojen tarjonnan ja kysynnän rajoitteisiin, jotka eivät ole välttämättömiä rahoitusvakauseräriskien torjumiseksi.

Muuta

Finanssivalvonnan valvontamaksuista

Haluamme kiinnittää huomiota siihen, että kymmenessä vuodessa Finanssivalvonnan keräämien valvontamaksujen määrä on kaksinkertaistunut.² Suomen Pankki raportoi rahalaitosten yhteenlasketun taseen olevan syyskuussa 2025 noin 773 miljardia euroa³, kun syyskuussa 2015 se oli 665 miljardia euroa. Siinä missä esimerkiksi valvottavien rahalaitosten tase on tarkastelujaksolla kasvanut 16,2 prosenttia, valvontamaksujen määrä on kasvanut kutakuinkin 100 prosenttia. Valvontamaksujen määrän kasvu ei nähdäksemme ole perusteltavissa sillä, että valvottavia olisi tullut samassa suhteessa lisää, tai että markkina olisi kasvanut huomattavissa määrin. On todennäköistä, että valvontamaksujen määrän huomattava nousu kymmenessä vuodessa selittyy ainakin osittain sääntelyn merkittävällä lisääntymisellä.

Finanssivalvonnan suositusten roolista ja luonteesta

Finanssivalvonta antaa finanssialaa velvoittavaa sääntelyä määräys- ja ohjekokoelmansa välityksellä. Velvoittavan sääntelyn ohella Finanssivalvonta antaa tarvittaessa suositusluonteisia kannanottoja yksittäisistä kysymyksistä ja tulkintoja sääntelyn sisällöstä. Erityisesti näiden suositusluonteisten instrumenttien hyödyntäminen aiheuttaa ajoittain finanssialan toimijoille epäselvyyksiä. Suosituksiksi tai ohjeiksi merkityt tulkinnat ovat saattaneet pitää sisällään sanamuotoja, jotka ovat tulkittavissa velvoittaviksi säännöiksi.

On sinänsä myönteistä, että Finanssivalvonta ylläpitää laajaa ja kattavaa dialogia alan toimijoiden kanssa. Tämä voi lisätä läpinäkyvyyttä ja ymmärrystä markkinoilla ilmenevistä käytänteistä. Huomionarvoista kuitenkin on, että sääntelyn määrä on kasvamassa hallitsemattomasti, mikä aiheuttaa haasteita toimijoille. Toimintaohjeiden tulisi aina perustua selkeisiin mandaatteihin säädöksissä, jotta ohjeistuksen oikeudellinen asema ja sovellettavuus ovat yksiselitteisiä. Sääntelyn hallitsemattoman

² Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2014

³ [Suomen rahalaitosten yhteenlaskettu tase mukaan lukien Suomen Pankki, saamiset](#)

kasvun seurauksena finanssiyhtiöiden kilpailukyky heikkenee, kun yhä suurempi osa ajasta kuluu sääntelyn ja compliance-velvoitteiden hallintaan.

Edellä mainittua vasten pidämme hyvänä, että hallituksen riihikirjauksen mukaisesti Finanssivalvonnan suositusten roolia ja käyttöä selvitetään valtiovarainministeriön toimesta.

Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet maksukyvyttömyysriskien hallinnasta kuluttajaluotonannossa

Kiinnitämme huomiota siihen, että Finanssivalvonta on viime vuosina aktivoitunut valtuuksiensa käytössä. Esimerkkinä on sille vuonna 2023 annettu valtuus antaa tarkempia ohjeita ja edellyttää luotonantajilta raportointia maksukyvyttömyysriskien hallitsemiseksi. Tässä nimenomaisessa tapauksessa Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet muodostavat sellaista kansallista lisäsääntelyä, joka aiheuttaa hallinnollista taakkaa pankeille ilman selkeää hyötyä. Samaan aikaan Finanssivalvonta on, osana rooliaan Euroopan pankkiviranomaisessa (EPV), sitoutunut yksinkertaistamaan ja tehostamaan rahoitussektorin sääntelyä. EPV on sitoutunut vähentämään pankkien raportointitaakkaa 25 prosentilla.⁴ Finanssivalvonnan tulisi omassa toiminnassaan pyrkiä siihen, että raportointitaakan vähennys toteutuu käytännössä myös suomalaisten luottolaitosten kohdalla.

Suomen Pankin kannanotot kotimaisessa talouspolitiikassa

Kertomuksen mukaan Suomen Pankin kannanottojen pääteemat kotimaisessa talouspolitiikassa vuonna 2024 olivat "kustannuskilpailukyvn kehitys, työmarkkinoiden tilannekuva, julkisen talouden kestävyys ja tuottavuuskehityksen vahvistaminen". Suomen Pankin olisi perusteltua tarkastella uudelleen rahoitusvakauden ja talouskasvun sekä kilpailukyvn keskinäistä painotusta. Näkemyksemme on, että Suomen Pankin lausunnoissa painottuvat sääntelyn keventämiseen liittyvät riskit sen sijaan, että näiden rinnalla punnittaisiin samalla sitä, millaisia positiivisia vaikutuksia kevennetyllä pankkisääntelyllä olisi mahdollista tuottaa Suomen taloudelle ja pankkien kilpailukyvyille.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs

⁴ EPV:n työohjelma vuodelle 2026 (EBA/REP/2025/25)